

«Οι Μικροαστοί»

19 ΝΟΕ. 2000

Ο ΜΑΡΞΙΣΤΗΣ Γκόρκα, οκτώ χρόνια νεότερος από τον Τσέχοφ με τον οποίο τον συνέδεε αληθινή φιλία, δύο χρόνια μεγαλύτερος από τον Λένιν και αργότερα φίλος και συναγωνιστής του, ως μέλος του Κομμουνιστικού Κόμματος που χαιρετίζει την Επανάστασή του Οκτώβρη το 1917, αφού πολύ νωρίτερα, ως εκδότης του σοσιαλιστικού περιοδικού «Νέα Ζωή», γράφοντας πύρινα άρθρα συμβάλλει στην επανάσταση του 1905.

Πενήντα τόμοι τ' άπαντά του. Μυθιστορήματα, διηγήματα, νουβέλες, κριτικά άρθρα και θέατρο. Έχει γράψει δεκαπέντε θεατρικά έργα που χωρίζονται σε τρεις χρονολογικές περιόδους. Στην πρώτη αϊτ' αυτές (1900-1906) ανήκουν και οι «Μικροαστοί» που παρουσιάζονται στο θέατρο «Βεάκι» σε σκηνοθεσία Κώστα Καζάκου.

«Την ηθική των αφεντικών την αντιπάθησα όσο και την ηθική των δούλων. Μια τρίτη ηθική έβλεπα να διαμορφώνεται μέσα μου. Δίνε το χέρι σου σ' όποιον σηκώνεται». Στάση ζωής τούτα

τα λόγια του Γκόρκα. Διαπίστευτήριό της ταυτοτητάς του μεσ' απ' όλο το έργο του.

Θριάμβευσαν οι «Μικροαστοί» του, όταν το 1902 μέσα σε διάστημα λίγων ημερών πούλησαν είκοσι πέντε χιλιάδες αντίτυπα. Ο Γκόρκα δεν ψάχνει να βρει ή να εφεύρει καινούργιες φόρμες και συνταγές για τα θεατρικά του έργα. Νοιάζεται πάρα πολύ για την ολοκληρωμένη ανάπτυξη του θέματος. Για τη γενιά του ανθρώπου που γράφει την ιστορία του μέσα από πολιτικούς και κοινωνικούς αγώνες για μία καλύτερη ζωή. Γι' αυτό και στους «Μικροαστούς», που εξελίσσεται ως «δράμα δωματίου» στο περιβάλλον του σπιτιού μιας μικροαστικής οικογένειας, οι συγκρούσεις του αφέντη - πατέρα με τα παιδιά του καθώς και με τον θετό γιο του Νιλ ξεπερνούν τα όρια της ρεαλιστικής απεικόνισης

των προβλημάτων μιας οικογένειας μικροαστών και παραπέμπουν στην αντιπαράθεση της παλιάς γενιάς με τη μικροαστική νοοτροπία που συγκρούεται με τις καινούργιες ιδέες της νέας γενιάς.

Ο ίδιος ο Γκόρκα σ' ένα γράμμα του στον Τσέχοφ το 1903 γράφει: «Και από τη χριστιανική άποψη και από την οικονομική κι όπως αλλιώς το πάρεις, οι μικροαστοί είναι ό,τι χειρότερο μπορεί να συμβεί. Σαν το φράγμα στο ποτάμι, δεν κάνουν άλλο, παρά να κρατούν στάσιμα τα νερά...».

Στην παράσταση, η δοκιμασμένη μετάφραση του Λυκούργου Καλλέργη ηχεί ζωντανή, εύηχη, αποδοτική και αποκαλυπτική στη διαλεκτική των σχέσεων των μελών της οικογένειας. Ο Κώστας Καζάκος σκηνοθετεί με μία ανάγνωση τί-

μία, ευθύβολη, χωρίς περιπλοκές, που εξασφαλίζει μία έντιμη προσέγγιση του έργου φωτίζοντας τις νοηματικές και συμβολικές πιτυχώσεις του. Επιπλέον, πλαισιώνει τη σκηνοθετική του πρόταση με μία εξάισια διανομή.

Ο ίδιος υποδύεται τον πατέρα - αφέντη με οικονομία και οίστρο ρεαλιστικών προδιαγραφών. Η Άννα Παϊταζή ερμηνεύει σε υψηλά επίπεδα υποκριτικής αισθητικής και κεντάει πόντο πόντο έναν αριστουργηματικό ρόλο. Η Βέρα Κρούσκα είναι η Ελένα μιας νέας ηθικής που «γράφει» στη σκηνή. Αίσθηση προκαλεί η καλοδουλεμένη ερμηνεία της Μαρίνας Ψάλτη και η δραστήρια εκφραστικότητα του Οδυσσέα Σταμούλη. Δυναμικά υπογραμμιστικές οι ερμηνείες των: Βασίλη Τσάγκλου, Βασίλη Κολοβού και Φάνη Μουρατίδη.

Με φόντο τα «αισθαντικά» σκηνικά του Γ. Ασημακόπουλου είναι όλοι τους υπέροχοι. Μια παράσταση που δεν πρέπει να χάσετε.

Καλλιόπη Ραπανάκη